

Er bestaan allochtone insluipsels in het Engels (Column)

Citation for published version (APA):

Steutel, F. W. (2010). Er bestaan allochtone insluipsels in het Engels (Column). *STAtOR*, 11(1), 23.

Document status and date:

Gepubliceerd: 01/01/2010

Document Version:

Uitgevers PDF, ook bekend als Version of Record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.tue.nl/taverne

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

openaccess@tue.nl

providing details and we will investigate your claim.

ER BESTAAN ALLOCHTONE INSLUIPSELS IN HET ENGELS

FRED STEUTEL

In de vorige *STATOR* (2009, 4) deed ik mijn beklag over de alleenheerschappij van het Engels, in de statistiek en daarbuiten. Mijn eerste column van dit jaar is wat korter: over de ‘besmetting’ van het Engels met andere talen valt minder te berichten.

Engelstaligen kennen niet veel Frans, en de paar woorden die ze tegenkomen, kunnen ze niet goed uitspreken. Ik kijk en luister wel eens naar *The Weakest Link* van de BBC. Anne Robinson is heel bijdehand, maar een Frans woord dat ter sprake kwam was moeilijk te duiden: ‘lahnge-ray’. Bedoeld was ‘lingerie’ – is ook geen Britse specialiteit. Bij een muziekprogramma hoorde ik iemand een lied aankondigen met de woorden ‘say lahvee, say lahmore’. Bedoeld was ‘c’est la vie, c’est l’amour’. De in de statistiek veel voorkomende naam ‘Poisson’ wordt veelal als ‘Pojsòon’ uitgesproken. Nu we dit weten kunnen we op zoek naar buitenlandse woorden in Engeltalige statistiek; er zijn er toch een paar.

Een veel gebruikte afkorting in de geavanceerde theorie van de stochastische processen is ‘càdlàg’, uitgesproken als ‘kedleg’. Over de precieze uitleg van deze letters bestaat verschil van opvatting. De eerste drie explicaties zijn van niet-Franse auteurs:

continue à droite, limitée à gauche,
continue à droite, limite à gauche
continu à droite, limites à gauche

In een Frans artikel vind ik, neem ik aan, de juiste uitleg:

[fonctions] continues à droite, [ayant des]
limites à gauche.

Functies dus, die rechts continu zijn en linker limie-

ten hebben. Dit is nog niet helemaal alle Frans dat te vinden is, in Engelstalige artikelen. In de literatuur over stochastische processen komt ook het woord ‘balayage’ voor – ik weet niet hoe men dat uitspreekt. Het betekent ‘vegen’, het vegen van de maat van een domein D naar de rand van D .

En er is nog meer. We hebben nog de hybride uitdrukking ‘Porte-Manteau Theorem’. Dat is niet, zoals sommigen denken, ‘de stelling van Porte-Manteau’, maar de ‘kapstokstelling’, een stelling waaraan van alles opgehangen kan worden.

Ook uit het Duits zijn een paar woorden in de Engelstalige kansrekening – en de wiskunde in het algemeen – doorgedrongen. We kennen allemaal de woorden ‘eigenvalue’ en ‘eigenvector’, nog aan te vullen met ‘eigenfunction’ en ‘eigenspace’. In de functietheorie is sprake van ‘schlicht’ functions; Turing hield zich bezig met het ‘Entscheidungsproblem’. Verdere Duitse woorden, niet helemaal beperkt tot de wiskunde: ‘Festschrift’, ‘Ansatz’, ‘Angst’ en ‘verhext’, waarvan de vertalingen voor zichzelf spreken.

Ik ken geen Nederlandse termen in de kansrekening, of het zouden woorden als ‘Stieltjes integral’ moeten zijn. De ‘Lorenz curve’ is niet van Nederlandse oorsprong. Uit het Amerikaanse dagelijks leven ken ik twee woorden van Duits-Nederlandse oorsprong: het gelukssymbool ‘Distelfink’ en het woord voor een vorm van kleiduiven schieten: ‘skeet’.

Met de uit het Arabisch afkomstige woorden zoals ‘algebra’ en ‘algorithm’ zijn we wel aan het eind van de buitenlandse inmenging in het wiskundige Engels.

FRED STEUTEL is emeritus hoogleraar kansrekening aan de TU Eindhoven. E-mail: <f.w.steutel@tue.nl>.